

Itzulerarik ez, itzulpenak nahi adina

Hiru urte izan dira. Gutxi, tarte horretan egin dutenarekin konparatuz: martxan jarri zenetik *Elearazi* bloga hazten joan da, itzulpengintzatik abiatuta euskal literaturari buruzko erreferentziatzko gune bihurtzeraino. Orain, agur esan du Garazi Arrularen (Tafalla, 1987) eta Danele Sarriugarteren (Elgoibar, 1989) proiektuak. Zergatiaz galdezka idatzi diegu.

| GORKA BEREZIARTUA MITXELENA |

“USTE DUGU ekarpen polita egin diogula literaturaren eta itzulpenaren arteko amodio-gorroto harremanari. Guztiak omen du amaiera bat, ordea, eta urteurrenarekin batera iritsi da *Elearazi*rena. Erdi lotsagabe erdi itsu ekin genion, ur handitan sartzen ari ote ginen erreparatu gabe, baina esanen genuke ez garela hain gaizki ere atera putzu lokaztu horretatik. Lokatzez blai, nahi bada”. Martxoaren 11ko data dauka blogean argitaratu den azken testuak. 264 post eta 80 autore baino gehiago blogera ekarri ondoren; hamalau kolaboratzailearen ekarpenak eta zenbatzeko zaila den iruzkin kopurua jaso ondoren; eta, ororen buru, literaturzaleentzat bisitatu beharreko txoko bihurtzea lortu ondoren, zikloa amaitu dela erabaki dute. Zergatik?

Arrula: “Proiektuak ixten ere jakin behar da eta, ahal dela, gainbeheran hasi aurretik”. Sarriugarte: “Nik behintzat nabaritzen nuen, eta uste dut hor bat gatozela Garazi eta biok, gure bizitzak eta jardunak asko aldatu direla hiru urteotan”. Ekainera arte jarrai zezaketela gaineratu du, baina egitasmoa mugara iritsia zela: “Helburu batzuk lortuta, gehienbat erdietsitako mailari eusteko ahalegina bilakatuko zen”.

Erabakia hartuta zegoen duela hilabete batzuetatik eta otsailaren 11n izan zuten horren berri blogean iruzkinen bat utzi zutenek, euren postontzietara igorritako mezu baten bidez. Hondarreko asteak bereziki emankorrak izan dira, egun bakoitzeko artikulua bana, azken traka.

Literatur itzulpenaren bide zenbaezinak

Hutsunea ikusita ekin zioten: itzultzailearen lanak ez du sarri merezitako errekonozimena

durik jasotzen, ez hemen, ez zakurrak ortozik ibiltzeko mania txar hori duten beste lekuetan ere. Eta ez zegoen erreferentziatzko blogik haien ikuspegia jasoko zuenik –*Elearazi* martxan jarri eta hilabete gutxira agertu zen *31 Eskutik* EIZIEren ekimenez, egunero txinpartaka jarraitzen duen blog kolektiboa; bien eragina sumatu da euskal literaturaren ekosisteman—.

“Itzulpenak geroz eta garrantzia eta ikusgarritasun handiagoa du, itzultzeko baliabideak hobeak dira. Horretaz jabetzen zara eskarmen-tu handiagoa duen norbaitekin mintzatzen zarenean”, dio Arrulak. Halere, Sarriugartek uste du badirela oraindik “gezurtatu beharreko aurreiritzi asko”.

Itzultzaileek itzultzaileentzat egindako bloga beraz? Ezta pentsatu ere: Arrulak esplikatu duenez, diziplina ardatza izan da, baina batez ere “bidea”, horri buruzko hausnarketekin eta publikatutako itzulpenekin modu orokorragoan literaturari buruz jardun baitute.

Itzulpengintzari eta literaturari buruzko eztabaida publikoa sustatu du blogak hiru urteotan

Eztabaida publikoaren premia

“Eztabaida xaxatu beharra” zegoela dio Sarriugartek, “edo zehatzago esanda, eztabaida presentego, publikoago egiteko beharra”. Bat dator Arrula: “Mugatua da oraindik ere eztabaida publikoa, literatur txokotan edo jardunaldietan edo sukaldean geratzen da bereziki”. Eta ez giro onenean, Sarriugartek aipatu duen zerbaiti erreparatuz gero: “Herrak eta erresuminak igarri ditut tabernetan, plaza publikotik kanpo, baina plaza publikoan geratzen diren gauza asko esplikatzeko balio dutenak. Alde horretatik, uste dut asko hobetu daitekeela literaturari buruzko kritika eta eztabaidari dagokionean, pertsonalismoak

Garazi Arrulak eta Danele Sarriugartek hiru urtez elikatu duten egitasmoa amaitutzat jo dute. Elearazi.eus helbidean irakur daiteke urteotan egindako lana.

eta ego minduak bazter utzita, normalizazio-tik eta komunitate txiki eta zapalduaren oina-zeetatik apur bat askatzen saiatuta”.

Joera horri buelta eman nahian aritu dira, hain zuzen, blogeko “Itzultzaileak mintzo” eta “Autoreak plazara” sailen bidez. Lehenbikoak elkarrizketa sorta aparta utzi du ondare gisa www.elearazi.eus-en. Diskretuenak ere hizketan jartzea lortu dute eta balio izan du irakurleek jakin dezaten bukatuta jasotzen dituzten itzulitako obra horien atzean nolako lanketa dagoen. “Autoreak plazara” atalarekin aldiz, munduko idazleak euskarara ekarri dituzte, bakoitzari dagokion aurkezpena eskainiz. Batzuk ezagunagoak baina orain arte itzuli gabeak –saileko azkena Joyce Carol Oates izan da, adibidez–, beste askok irakur-zaleari aukera eman diote egile berriak desku-

britzeko. “Aurrera egin ahala eta biok ere ikasten eta bestelako gauzak egiten joan ahala, zehar-lerro gehiago ere txertatu ditugu, baina ardatz nagusia itzulpena izan da beti”, azaldu du Sarriugartek.

Plaza berrietan aritzeraz

Bloga fini, hura gidatu duten bi lagunek lan berriak dituzte esku artean. Duela gutxi Susaren eskutik hiru liburu berri argitaratu dituen Munduko Poesia Kaiaren bildumako ale bat prestatzen ari da Sarriugarte eta irailera arte *Erractus* ikuskizunean ikusi ahalko duzue Kattalin Miner eta Jule Goikoetxearekin batera. Arrulak ere *Elearazin* hartutako iparrari segiko dio: “Itzulpenaren eta literatura-ren bidean segituko dugu, erabat nazkatzen ez bagara, behintzat”. ■

lagunekin euskaraz

interneten ere bai!

gure artean euskaraz

mobiletik euskaraz

Noranahi zoazela. Nonahi zaudela. Zure jendearekin. Zure iritzia adierazi nahi duzunean, zeure erara. Euskara zure bizimoduaren osagaia da. Berezkoa duzu. Zu eta zure lagunen artean, zure giroan, **gozatu euskaraz**.

BFA DFB
Bizkaiko Foru Aldundia
Diputación Foral de Bizkaia